

15/05/2012 800-403
OR. DEP.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

DATUM: 15 MEI 2012

DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP.

Gelet op de artikelen 3 en 4 van de Monumentenwet 1988 (Staatsblad 1988 nr. 638);

Gehoord de gemeente waarin de hierna te noemen onroerende zaak is gelegen;
Gehoord gedeputeerde staten van de provincie waarin de hierna te noemen onroerende zaak is gelegen, indien dit zich bevindt buiten de in artikel 20a, eerste lid, van de Wegenverkeerswet 1994 (Staatsblad 1994 nr. 475) bedoelde bebouwde kom;
Gehoord de Raad voor cultuur;

BESLUIT

De als volgt aan te duiden onroerende zaak aan te wijzen als beschermd monument:

Provincie : Noord-Holland
Gemeente : Velsen

Monumentnummer : 530948

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats : Velsen-Noord
Straat : Wenckebachstraat
Huisnummer : 1

KADASTRALE AANDUIDING EN KADASTRALE TENAAMSTELLING

Kad. Gemeente : Velsen
Sectie : A
Nummer : 1491

Soort recht : Recht van eigendom
Gerechtigde : Tata Steel IJmuiden B.V.

3.140804238004

Straat : Postbus 10000
Woonplaats : 1970 CA IJMUIDEN

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : Tata Steel Nederland Technology B.V.
Straat : Postbus 10000
Woonplaats : 1970 CA IJMUIDEN

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : Grijsze Poort B.V.
Straat : Mr. Treublaan 7
Woonplaats : 1097 DP AMSTERDAM

Soort recht : Verzoeker
Gerechtigde : RCE
Straat : Postbus 1600
Woonplaats : 3800 BP AMERSFOORT

Kad. Gemeente : Velsen
Sectie : A
Nummer : 1492

Soort recht : Recht van eigendom
Gerechtigde : Tata Steel IJmuidend B.V.
Straat : Postbus 10000
Woonplaats : 1970 CA IJMUIDEN

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : Tata Steel Nederland Technology B.V.
Straat : Postbus 10000
Woonplaats : 1970 CA IJMUIDEN

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : Grijsze Poort B.V.
Straat : Mr. Treublaan 7
Woonplaats : 1097 DP AMSTERDAM

Kad. Gemeente : Velsen
Sectie : A
Nummer : 1498

Soort recht : Recht van eigendom
Gerechtigde : Gemeente Velsen
Straat : Postbus 465
Woonplaats : 1970 AL IJMUIDEN

Soort recht : Recht van eigendom
Gerechtigde : Tata Steel IJmuiden B.V.
Straat : Postbus 10000
Woonplaats : 1970 CA IJMUIDEN

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : Tata Steel Nederland Technology B.V.
Straat : Postbus 10000
Woonplaats : 1970 CA IJMUIDEN

Soort recht : Recht van opstal
Gerechtigde : Grijsze Poort B.V.
Straat : Mr. Treublaan 7
Woonplaats : 1097 DP AMSTERDAM

OMSCHRIJVING

Inleiding

KANTOORGEBOUW bestaande uit hoofdgebouw met tekenzaal (1947-1951) en directievleugel (1956), gebouwd als hoofdkantoor voor De Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken N.V. naar ontwerp van W.M. Dudok (1884-1974). In de Tweede Wereldoorlog liep het complex van de Hoogovens zware oorlogsschade op. Herstel van het complex kreeg hoge prioriteit van de regering en Hoogovens groeide uit tot de belangrijkste leverancier van staal voor de wederopbouw van het land. Het toenmalige hoofdkantoor, de villa Blijenhoeve, werd al snel te klein. De directie nodigde in 1947 vier architecten uit om een schetsontwerp te maken voor een nieuw representatief centraal hoofdkantoor bij de toegang van het bedrijfsterrein dat in fases gebouwd kon worden. Het ontwerp van de architect Dudok werd verkozen boven de ontwerpen van de architecten Oud, Roosenburg en Zwiers. Voor de bouw van het nieuwe hoofdkantoor was een terrein bij de hoofdtoegang van het bedrijf beschikbaar dat doorsneden werd door de hoofdtoegangsweg. Dudok positioneerde het hoofdgebouw loodrecht op de toegangsweg. Door het hoofdgebouw gedeeltelijk over de toegangsweg heen te bouwen, ontstond een monumentaal poortgebouw dat toegang geeft tot het achtergelegen bedrijfsterrein. Haaks op het noord-zuid gelegen hoofdgebouw werd aan de zuidkant de vleugel met de tekenzaal gebouwd. Dudok had het L-vormige hoofdkantoor zodanig ontworpen dat het uitgebreid kon worden. In 1956 werd de eerste uitbreiding opgeleverd. Dit betrof de directievleugel - de zogenoemde 'gouden' vleugel - die eveneens door Dudok ontworpen was. De directievleugel kwam aan de noordzijde in een knik ten opzichte van het hoofdgebouw te liggen. Met de bouw van de directievleugel werd het voorplein aan drie zijden door een vleugel begrensd en ontstond een besloten representatief entreeplein. In 1959 werd boven de hoofdentree van de directievleugel een bronzen sculptuur geplaatst van A.P. Schaller (1920-1981). De engel, de denker en de arbeider verbeelden de harmonie van het hoofd- en het handwerk van Hoogovens. Dudok ontwierp doelbewust een flexibel kantoorgebouw dat zowel uitgebreid als (intern) aangepast kon worden aan het dynamische staalbedrijf. Het hoofdkantoor is in de loop der jaren dan ook diverse malen aan de binnen- en de buitenzijde aangepast en verbouwd; er werden vleugels aangebouwd (de vleugels aan de achterzijde zijn na de jaren '50 gebouwd en vallen niet onder de bescherming), de interne indeling werd gewijzigd en de vleugel met de

tekenzaal werd met 8 traveeën verlengd en later verbouwd tot restaurant en vergadercentrum en voorzien van een eigen entree aan de achterzijde. In 1999 onderging het hoofdkantoor een ingrijpende renovatie waarbij zowel het interieur als het exterieur aangepakt werden. Het gebouw kreeg een nieuwe hoofdentree die toegang geeft tot een nieuwe imposante hal. Het voorplein werd gedeeltelijk verhoogd waardoor het plein aan de zijde van de hoofdentree op het niveau van de begane grond van het hoofdgebouw kwam te liggen. De gevelbekleding is vervangen. Het transparante dak van de voormalige tekenzaal werd voorzien van aluminium dakbeplating. Met uitzondering van de ramen van de poort zijn de stalen ramen vervangen door aluminium ramen met dubbele beglazing. Het hoofdkantoor is nog steeds bij de rechtsopvolger van Hoogovens in gebruik. Hoogovens maakt thans onderdeel uit van Tata Steel.

Omschrijving

Het KANTOORGEBOUW van het hoofdkantoor bestaat uit het langwerpige hoofdgebouw, de vleugel die oorspronkelijk gebouwd was voor de tekenzaal en de directievleugel. De drie vleugels omsluiten het voorplein. Het kantoorgebouw is opgetrokken met een staalskelet. De gevels hebben geen dragende functie. Hierdoor konden de gevels zeer vlak gedetailleerd worden om de plastische werking van de poort te accentueren. De toegepaste materialen en kleuren versterken dit effect. De gevels van het hoofdgebouw en de tekenzaal zijn bekleed met vlakke warm bruine tegels. De gevels van de directie vleugel en de binnenwanden van de poort zijn bekleed met een vlakke witte Portland kalksteenbekleding. Hierdoor onderscheiden deze bijzondere onderdelen zich van de rest van het ensemble. De in witte (oorspronkelijk smalle) stalen kozijnen gevatte vensters zijn in het gevelvlak geplaatst. Het langwerpige hoofdgebouw telt zes bouwlagen; een kelder, vier verdiepingen en een doorgaande zolder. De bouwlagen worden afgedekt door een betonschaaldak. De architectuur is helder en strak. De gevelindeling wordt bepaald door de strakke ritmiek van de vensters van de vier verdiepingen en weerspiegelt de heldere opzet van het hoofdgebouw. De gevels worden verticaal geleed door de regenpijpen die vanaf de dakrand over de volle hoogte van de gevel lopen. Het meest karakteristieke element van het hoofdgebouw is de poort die zich links van het midden bevindt. Onder de poort door loopt de toegangsweg naar het achterliggende fabrieksterrein. De poort is vormgegeven als een gat in het gebouw dat zich uitstrekt over de volle hoogte van de vier verdiepingen. De kantoren aan weerszijden van de poort zijn verbonden door een ondergrondse gang en drie glazen loopbruggen boven elkaar die terugliggend in het midden van de poort geplaatst zijn. De dakrand boven de poort en de glazen lichtbruggen rusten op stalen witte pijlers. Op de glazen gevel van de lichtbruggen is in geel stalen letters de naam KONINKLIJKE HOOGOVENS aangebracht. Door de poort hoger te maken dan nodig is voor het passerende verkeer, de binnengevels van de poort met witte natuursteen te bekleden en de invulling van de poort in glas uit te voeren ontstaat een monumentale doorgang die door zijn omvang en transparantie het massieve hoofdgebouw een zekere lichtheid geeft. Oorspronkelijk was het hoofdgebouw toegankelijk via

3.140804238008

een entree met brede bordestrap en een omhoog golvende luifel op schuine kolommen die in de eerste travee ten noorden van de poort gesitueerd was. Deze hoofdentree is echter vervangen door een nieuwe, naar het noorden verschoven, ingangspartij. De vleugel die oorspronkelijk ontworpen was voor de tekenzaal telt twee bouwlagen. De noordgevel van deze vleugel heeft een transparant karakter door de grote vensters die zich over de twee bouwlagen uitstrekken. Van oorsprong had deze vleugel een langgerekte, concave lichtkoepel op stalen spanten, die van bovenaf voor gelijkmatige verlichting van de werkplekken in de tekenzaal zorgde. De directievleugel telt drie bouwlagen. De directievleugel is eveneens strak en helder vormgegeven maar oogt minder massief doordat de gevels van de onderste twee bouwlagen zijn bekleed met vlakke witte natuursteen platen. De bovenste bouwlaag is uitgevoerd in dezelfde bruine tegels als de rest van het hoofdkantoor. De begane grond en eerste verdieping zijn aan de oostzijde uitgebouwd richting het water. Dit deel van de vleugel kraagt uit over de lager gelegen groenstrook en rust op twee witte stalen kolommen. Een enkele deur die toegang geeft tot een balkonnetje met stalen hekwerk is de enige opening in de verder blinde gevel van de uitbouw. In het interieur is de luchtige stalen wenteltrap in het hoofdgebouw van belang. Deze trap bevindt zich in de verkeersruimte waar van oorsprong de entreehal was.

Waardering

Het KANTOORGEBOUW dat gebouwd is als hoofdkantoor voor De Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabrieken N.V. is van algemeen belang als essentieel toonbeeld van de vroege Wederopbouw vanaf 1940 vanwege:

- de cultuurhistorische waarde als hoofdkantoor van één van de belangrijkste industrieën van de wederopbouwperiode. Het gebouw is tevens van belang als een vroeg naoorlogs voorbeeld van een flexibel kantoorgebouw dat zowel intern als extern aangepast kan worden aan de dynamische bedrijfsvoering van een groot bedrijf;
- de architectuurhistorische waarde als één van de belangrijkste gebouwen in het naoorlogse oeuvre van de architect W.M. Dudok. Het kantoorgebouw is tevens van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp waarbij de imposante poort in het hoofdgebouw in combinatie met de drie vleugels, die in een soort u-vorm rond het voorplein zijn gebouwd, een monumentaal entreegebouw voor het achtergelegen fabrieksterrein heeft opgeleverd. Daarnaast kent het gebouw een zorgvuldige detaillering;
- de stedenbouwkundige waarde door de situering van de vleugels die aan drie zijden het entreeplein omsluiten waardoor een markant representatief entreeplein ontstaat dat toegang geeft tot het achterliggende fabrieksterrein.

Voor de overwegingen die aan dit besluit ten grondslag liggen, wordt verwezen naar de bij dit besluit gevoegde bijlage, die geacht moet worden in dit besluit te zijn herhaald en opgenomen, alsmede naar de bovengemelde omschrijving.

Een afschrift van dit besluit zal, onder gelijke dagtekening, worden verzonden aan:

- RCE
Postbus 1600
3800 BP AMERSFOORT
- Gemeente Velsen
Postbus 465
1970 AL IJMUIDEN
- Tata steel IJmuiden B.V.
Postbus 10000
1970 CA IJMUIDEN
- Tata Steel Nederland Technology B.V.
Postbus 10000
1970 CA IJMUIDEN
- Grijsze Poort B.V.
Mr. Treublaan 7
1097 DP AMSTERDAM
- Provincie Noord-Holland
- Gemeente Velsen

Burgemeester en wethouders van de gemeente waarin het monument is gelegen, leggen dit besluit op de secretarie ter inzage. De burgemeester maakt de terinzagelegging op de gebruikelijke wijze bekend.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze
de directeur van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

drs. Cees van 't Veen